

کالکوس ها و گیاهان گوشتی

(نماهان آبدار)

ترجمه و تألیف: مهندس حسین متقی

سرشناسه	: متقی، حسین، ۱۳۳۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: کاکتوس‌ها و گیاهان گوشتی (گیاهان آبدار)/ ترجمه و تالیف حسین متقی.
مشخصات نشر	: تهران: سپیدان، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۲ ص.: مصور(رنگی).
شابک	: 978-600-91147-8-8
وضعیت فهرست	: قیفا
یادداشت	: عنوان به انگلیسی: cactus and succulents: house plants....
موضوع	: کاکتوس‌ها
موضوع	: گیاهان گوشتی
رده‌بندی ده	: ۱۳۹۱ م۲ ک/ QK۴۹۵
رده‌بندی دیوید	: ۵۸۳/۰۴۷
ماره کتابخانه ملی	: ۳۹۰۳۶۰۷

عنوان	: کاکتوس‌ها و گیاهان گوشتی
ترجمه و تألیف	: مهندس حسین متقی
ناشر	: سپیدان، تلفن ۶۶۰۳۱۱۰۳، تهران، ۰۹۱۹۶۱۵۶
نوبت چاپ	: اول (ویرایش جدید)، تابستان ۱۳۹۱
طراح جلد و تصاویر	: گلبرگ متقی
تیراژ	: ۱۰۰۰ جلد
لیتوگرافی	: گلبرگ
چاپ و صحافی	: گلبرگ
قیمت	: ۱۵۰۰۰ تومان
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۱۴۷-۸-۸

فهرست مطالب

۴۲ آنها

فصل دوم:

۴۷ کاکتوسها.

۴۷ PERESKIAS پرسکیاهای اولیه

۴۹ OPUNTIA اوپونتیای (زبان مادر شوهر)

۵۳ CEREAE قبیله سریه

۵۳ CARNEGIEA کارنه گیاه (کاکتوس چارمانند)

۵۵ PACHYCEREUS پاکسی سرنوس

۵۸ STETSONIA استتسونیا

۵۹ CEREUS سرنوس (کاکتوس ماری و ستونی)

۶۱ LEMAIREOCEREUS لمایروسرنوس

۶۳ LOPHOCEREUS لوفوسرنوس

۶۵ TRICHOCEREUS تریکوسرنوس

۶۷ CEPHALLOCEREUS سفالوسرنوس

۷۰ ESPOSTOA اسپوستوا (کاکتوس پیرمرد)

۷۲ CLEISTOCALYPS کلیستوکالپس

۷۴ HELIOPHILUS هلیوسرنوس

۷۵ ECHINOCERANAE زیرقبیله اکی نوک

۷۷ ECHINOCERANAE اکی نوسرنوس (کاکتوس خارپشت)

۷۸ CHAMPECEREUS کمپسرنوس (کاکتوس باد زمینی)

۸۱ LOBATA لوبرویا (کاکتوس خارپشت)

۸۳ ECHINOPSIS اکی نوپسیس

۸۴ REBUTIA ری بوتیا

۸۹ ECHINOCACTANAE زیرقبیله اکی نوک کته

اکسینوکا کتوس (کاکتوس گود و یا بشکهای)

پیگفتار

پیش فصل اول

مقدمه

۱ تعریف کاکتوس و گیاهان گوشتی و وجوه تمایز آنها

۲ گیاهان ساقه گوشتی

۲ کانودیسی فورمسی (California)

۳ گیاهان برگ گوشتی

۳ متابولیسم گیاهان گوشتی

۴ اپیدرمیس (بشره)

۴ خارها و دیگر ابزار حفاظتی

۴ گل‌ها

۵ میوه‌ها و بذور

۱۳ شناسایی کاکتوسها

۱۴ مراقبت و نگهداری کاکتوسها و گیاهان گوشتی

۱۵ محل استقرار کاکتوسها و گیاهان گوشتی

۱۹ تکثیر کاکتوسها و گیاهان گوشتی

۲۳ خاک کاکتوسها و گیاهان گوشتی

۲۴ ظروف مناسب کاکتوسها و گیاهان گوشتی

۳۵ طرز گلدانی نمودن و تعویض گلدانها

۳۸ آبیاری

۳۹ کود تقویتی

۳۹ خواب زمستانی (استراحت گیاه)

۴۰ ظهور حالات غیرطبیعی در کاکتوسها و گیاهان گوشتی

آفات و بیماریهای کاکتوسها و گیاهان گوشتی و نحوه درمان

۱۴۸	 CRASSULA	کراسولا
۱۵۱	 SEDUM	سدوم (انگوریا)
۱۵۴	 ECHEVERIA	اشوریا (ساق عروس)
۱۵۶	 COTYLEDON	کوتیلدون (لپها)
۱۵۸	 KALANCHOE	کالانکونه
۱۶۰	 DUDLEYA	دولیا
۱۶۲	 SEMPEVIVUM	سمپروم
۱۶۳	 MILKWEED	خانواده میلک‌وید
۱۶۳	 STAPELIA	استاپلیا
۱۶۵	 CEROPEGIA	سروپگیا
۱۶۷	 HUERNIA	هونرنیا
۱۶۹		سایر جنس‌های خانواده میلک‌وید
۱۷۱	 LILY	خانواده لیلی
۱۷۱	 ALOE	آلونه (شاخ‌نیزها)
۱۷۴	 GASTERIA	گاستریا (گل‌شکرها)
۱۷۶	 HAWORTHIA	هاورتیا
۱۷۸	 AGAVACEAE	خانواده آگار
۱۷۸	 AGAVE	آگار
۱۸۰	 SANSEVEIRIA	سانسویرا (زبان مادرزن - شمشیریها)
۱۸۱		یوکا
۱۸۳	 DAISY	خانواده دیز
۱۸۵	 MESEMBRYANTHEMUM	خانواده میسمبرانتیموم
۱۸۵	 FLOWERING CACTUS	فلاورینگ استونسی
۱۸۵	 LITHOPS	لینوپها
۱۸۷	 CACTOPHYTUM	کونوفیتوم
۱۸۸		سایر جنس‌های خانواده مزک بریانتس
۱۸۸	 FAUCARIA	فانوکاریا (آرواره‌های ببر)
۱۸۹		لیست گیاهان یخی
۱۹۱		فهرست منابع

۸۹	 ECHINOCACTUS	
۹۲	 FEROCACTUS	فروکا کتوس (کاکتوس بشکه‌ای)
۹۶	 GYMNOCALYCIUM	ژینوکالیسیوم (کاکتوس زرخندان)
۱۰۰	 ASTROPHYTUM	آستروفیتوم (کاکتوس ستاره‌ای)
		آریس کارپوس (کاکتوس که روی صخره می‌روید)
۱۰۳	 ARIOCARPUS	
۱۰۵	 NOTOCACTUS	نوتوکا کتوس (کاکتوس گلوله‌ای)
۱۰۷	 PARODIA	پارودیا (کاکتوس گلوله‌ای)
۱۱۰		کاکتوس‌های بالارونده
۱۱۰	 HYLOCEREUS	هیلوکرس (کاکتوس بالارونده)
۱۱۲	 TAPOROCACTUS	آپوروکا کتوس (کاکتوس بالارونده)
۱۱۴	 SELENICERFUS	سلنرسرفوس (کاکتوس بالارونده)
۱۱۶		ملوکا کتوس و دیسکوکا کتوس
۱۱۶		ملوکا کتوس (کاکتوس خورشیدی)
۱۱۸	 ADENOCACTUS	دیسکوکا کتوس (کاکتوس خورشیدی)
۱۲۰	 CORYPHANTHAE	زرقبیله کوریفانتانه
۱۲۰	 MAMMILARIA	مامیلاریا (کاکتوس جاسنجاق)
۱۲۰	 CORYPHANTHA	کوریفانتا (کاکتوس جاسنجاق)
۱۳۰	 EPIPHYTES	اپیفیت‌ها
۱۳۰	 EPIPHYLLUM	اپیفیلوم (کاکتوس برگ‌نما)
۱۳۳	 RHIPSA LIS	ریپسالیس (کاکتوس اپیفیت)
۱۳۵		سایر اپیفیت‌ها

فصل سوم:

۱۳۹		گیاهان گوشتی
۱۴۱	 EUPHORBIA	خانواده افوربیا
۱۴۱	 EUPHORBIA	افوربیا
۱۴۵	 CRASSULA	خانواده کراسولا
۱۴۵	 AEONIUM	ائونیوم

پیشگفتار

این کتاب ترجمه و تدوین شده است از کتب مربوط به کاکتوس‌ها و گیاهان گوشتی انتشار یافته در سال‌های ۱۹۷۳ تا ۲۰۰۲، که به علت استقبال متقاضیان هر کدام چندین بار تجدید چاپ گردیده است. علت انتخاب کتاب فوق برای ترجمه، تشریح کامل و مفید جنس‌ها و گونه‌های گیاهی است که می‌توانند در خور استفاده کلیه علاقمندان از هر صنف و گروهی باشد. فی‌المثل هنگام تشریح هر یک از جنس‌ها از کاکتوس‌ها مقدماً ارتفاع، موقعیت محل نگهداری، فصل گل و مقاومت گیاه در برابر سرما به صورت یک کارت شناسایی مشخص گردیده است، تا علاقمندان مبتدی و کسانی که یک یا چند گیاه گوشتی یا کاکتوس را در آپارتمان و منزل خود نگهداری می‌نمایند با این حداقل معلومات گیاهان خود را بهتر شناخته و ایضا از گزند سرما و یا گشای نامناسب در امان نگاه دارند. این کتاب مشتمل بر یک پیش فصل و ۳ فصل می‌باشد. فصل اول مربوط به طرز شناسایی و مراقبت‌های لازم کاکتوس‌ها و گیاهان گوشتی (گیاهان آبدار) است. فصل دوم تشریح انواع کاکتوس‌ها و فصل سوم تشریح انواع گیاهان گوشتی می‌باشد. فصل چهارم در شرح مربوط به کاکتوس‌ها و گیاهان گوشتی (گیاهان آبدار) پس از مروری مختصر بر مشخصات کامل هر جنس، گونه‌ها و احياناً وارته‌های مشهور هر جنس بیان گردیده و به آن‌ها که قابل نگهداری و پرورش در آپارتمان و منازل می‌باشند برای علاقمندان مشخص گردیده‌اند. در نامگذاری جنس‌ها و گونه‌های کاکتوس‌ها و گیاهان گوشتی (گیاهان آبدار) در درجه

اول از نام لاتین استفاده گردیده و بعضی جنس‌ها و گونه‌هایی که دارای اسامی متداول بومی هستند نام مصطلح آنها ترجمه گردیده است، و نیز تعدادی از کاکتوس‌ها و گیاهان گوشتی که دارای اسامی متداول فارسی هستند تا حد مقدور و آشنائی مترجم در مقابل هرگونه و یا جنس نام فارسی آن در داخل پراثر ذکر گردیده است.

تقریباً تمام وارته‌ها و گونه‌ها دارای حداقل یک یا تعداد بیشتری تصویر رنگی می‌باشد. امید است این اثر ناچیز بتواند راهگشای دوستداران این گیاهان ارزنده واقع گردیده و مشوقی در جهت نیل به کشت و پرورش و تولید بیشتر و مطلوب‌تر این گونه گیاهان زینتی محسوب گردد.

التهایه بر آفتاب رضا که یکی که عمده‌ای از تصاویر را در اختیار اینجانب قرار داده است قدردانی و تشکر می‌نماید.

ضمناً دائرةالمعارف گل و گیاه تحت عنوان کاکتوس‌ها و گیاهان گوشتی (جلدهای ۸ و ۹) که حاوی شمار متعددی جنس گونه و هیبریدهای گوناگون است در دست ویراستاری بوده و به زودی انتشار خواهد یافت.

حسین متقی

تابستان ۱۳۹۱

پیش فصل اول:

مقدمه

www.ketab.ir

مقدمه

تعریف کاکتوس ها و گیاهان گوشتی و وجوه تمایز آنها

در برخی کتب یا سریات عبارت «کاکتوس ها و گیاهان گوشتی» به گونه ای شرح می گردد که گوشت آنها از گوشتی جدا و مجزا از هم تشکیل یافته اند. این امر اشتباه بزرگی به شمار می رود زیرا یک دسته کلی می توان بیان نمود که کلیه کاکتوس ها، گیاهان گوشتی محسوب می گردند. لیکن نه گیاهان گوشتی کاکتوس به حساب نمی آیند. گیاهان آدپته شده در شرایط محیطی خشک و بیابانی همگی موسوم به گیاهان زیستی مناطق و یا نواحی خشک و بی آب و بی بار می باشند. گونه های گیاهی نواحی خشک و بی آب به ده ها هزاران نوع بالغ گردیده و شاخه هایی از خانواده های بسیار مختلف گیاهی به شمار می روند. گیاهان گوشتی متعلق به نواحی خشک و بی آب می باشند که با دارا بودن کیفیت ذخیره سازی آب در قسمت های مختلف پیکر خود، قابلیت مقاومت به دورانی از خشکی را در بر دارند.

میزان نگهداری آب در بافت برگ ها، ساقه ها و ریشه ها گیاهان مختلف متفاوت است. خانواده کاکتوس یا کاکتاسه (Cactaceae) یکی از بزرگترین خانواده های گیاهان گوشتی و یا آبدار در جهان به شمار رفته، و حاوی در حدود ۲۵۰۰ گونه یا در حدود یک چهارم گونه های گیاهان گوشتی و یا آبدار می باشد. به طور تقریب از ده هزار گونه گیاه گوشتی در جهان، غالب آنها متعلق به ۶ خانواده: آسکله پیاداسه (Asclepiadaceae)، آسفودلیسه (Asphodeliceae)، کاکتاسه (Cactaceae)، کراسولاسه (Crassulaceae)، اوفوریاسه (Euphorbiaceae)، و مزم بریانتاسه (Mesembryanthemaceae) می باشد.

گیاهان ساقه گوشتی

به نظر می‌رسد کاکتوس‌ها به خاطر شهرت و دسترسی‌شان از اولین گیاهان ساقه گوشتی مورد شناسایی توده مردم واقع گردیده‌اند. این امر از چنان بنیان مستحکمی برخوردار گردیده بود که با مشاهده به ویژه هر گیاه ساقه گوشتی از قبیل استاپلیاد (Stapeliad) یا اوفوریا (Euphorbia)، آن‌ها را کاکتوس به حساب می‌آوردند. خانواده‌های آسکله پیاداسه (Asclepiadaceae) و اوفوریا سیه (Euphorbiaceae) هر دو حاوی گونه‌هایی هستند که به طور ظاهری شباهت به کاکتوس‌ها دارند. این گونه‌های به ظاهر شبیه، دارای ساقه‌های ضخیم شده با برگ‌های ناقص (یا کاهش یافته) یا مخفی، و در افریقا، آسیا، آمریکا و اروپا دارای خارهای آشکار می‌باشند. از آنجایی که برگ آن‌هایی که به طور غالب ساقه گوشتی هستند عبارتند از: آسکله پیاداسه (Asclepiadaceae)، کاکتاسه (Cactaceae)، اوفوریا سیه (Euphorbiaceae).

کلپستر کاکتوس (Cleistocalyx) که نمونه‌ای از بسیاری کاکتوس‌ها است، دارای ساقه‌های ضخیم و مستورم و حامل خارهای بسیار می‌باشد. چون غالب کاکتوس‌ها بدون برگ هستند، تأمین غذای گیاه بر عهده ساقه است. بافت آنندی، که نقل و انتقال آب و غذا را برعهده دارد، در برش عرضی ساقه کاملاً مشهود است.

آرنول از ویژگی‌های خاص استویر است. این قسمت عبارت از ساقه‌ای مسطح یا تخت است که در روی یک برگ میکروسکوپی می‌باشد. آرنول‌ها مانند غالب ساقه‌ها حامل جفت‌های در حال خواب هستند که قادر به تولید ساقه‌ها یا گل‌های دیگری می‌باشند.

کائودیسی فورمس (Caudiciforms)

در میان گروه گیاهان ساقه گوشتی گونه‌هائی وجود دارد که به این نام شهرت دارند. این گیاهان تشکیل ساقه‌های ضخیم، گوشتی و یا ریشه‌هائی این چنین می‌دهند. کائودکس (Caudex) یا ارگان ذخیره آب در هر فصلی ضخیم تر گردیده و در بعضی گونه‌ها به قطر تا چند متر می‌رسد. رشد سالیانه آن‌ها به طور معمول پیدایش ساقه‌ها یا پیچک‌های علفی برگ‌ی است. این شاخ و برگ علفی غالباً گوشتی و یا آبدار نبوده و معمولاً به‌تاز زیاد تولید می‌گردد. بیشتر و یا همه این شاخ و برگ علفی در پایان فصل رشد خزان می‌شود. کائودکس می‌تواند به طور کامل زیرزمین بوده، و به صورت پیاز حقیقی (Tubercle)، یا غده (Corm)، یا شیبه ریشه‌های کوکب ظاهر گردد. برخی از این کائودکس‌های زیرزمینی می‌توانند به طول ۲ متر یا تقریباً یک متر قطر و به وزن چندین کیلوگرم برسند. غالباً اعضاء بیرون از خاک این گونه‌ها در زمان خواب گیاهی پژمرده شده و یا زمین می‌خورد، منحصرأ حضورشان را با باقیماندن قسمت جزئی از گیاه در بیرون از خاک با نمایش می‌گذارند. سایر گیاهان حاوی کائودیسی فورمس، دارای تنه‌هائی هستند که تا اندازه‌ای در خاک قرار گرفته، و شماری هم درختچه یا درختانی با تنه‌های ضخیم را تشکیل می‌دهند. خانواده‌های اصلی گیاهان گوشتی حاوی گونه‌های بی‌شمار کائودیسی فورمس شامل آسکله‌پیاداسه و افوریاسه است.

کائودیسی فورمس، از قبیل
کلینیا (Clerina) تولید
ریشه‌های غده‌ای یا
متورم موسوم به کائودکس
می‌نماید. بسته به گونه،
کائودکس می‌تواند به اندازه
نخود تا بیش از یک متر قطر
داست یابد.

گیاهان برگ گوشتی

چنانچه ذکر گردید ارگان‌های ذخیره آب برخی از گونه‌های گیاهان گوشتی، ساقه‌ها یا ریشه‌ها می‌باشد، درحالی که در شماری از آنها برگ‌های گوشتی این وظیفه را برعهده دارند. مثال‌های بارز آن گونه‌هایی است که حاوی جفت برگ‌های فاقد ساقه هستند.

در هر صورت، غالب گیاهان برگ گوشتی حاوی برگ‌های گوشتی می‌باشند، که بر روی ساقه‌های به نوعی گوشتی‌باریک ظاهر می‌گردند. معمولی‌ترین طرز رشد در این گروه از گیاهان گوشتی حالت رزت برگ‌های گوشتی است. به هر حال، بیشتر گونه‌های گیاهان گوشتی مشکل از جفت برگ‌هایی است که تشکیل خوشه‌های کوچکی را می‌دهند، که می‌توان آن‌ها را در خانواده مزم بریانتماسه (*Mesembryanthemaceae*) مشاهده نمود. در خانواده بزرگ گیاهان گوشتی، آن‌هایی که عمدتاً برگ گوشتی هستند عبارتند از: آسفودلیاسه (*Asphodeliaceae*)، کراسولاسه (*Crassulaceae*) و مزم بریانتماسه (*Mesembryanthemaceae*).

کراسولا پورتولاسه (*Crassula portulacae*) دارای برگ‌ها و ساقه‌های گوشتی است. در این گونه و سایر گونه‌ها، فونوستنز وسیله برگ‌ها و ساقه‌ها صورت می‌گیرد.

آگاو یکی از گیاهان گوشتی است که برگ‌ها و ریشه‌های متوزم و گوشتی می‌باشد. برگ‌ها نیز دارای پوشش موس محافظ است که آن‌ها را به حالتی از رنگ آبی نمایان می‌سازد در میان ریشه‌ها و در فاصله‌ای از گیاه اصلی، جوانه‌های تشکیل‌دهنده گیاهچه قرار دارد.